

Ensemble Satierique

Frauke Elsen mezzo, Joren Elsen trombone, Bram Van Weverberg accordeon

Een lach en een traan

ComAV-ontmoetingsdag 15 september 2024, Theater Tinnenpot Gent

PROGRAMMA

Nu	Koen Severens
Brussel/Café con leche/Liefdesbrieven	Koen Severens
Young Night Thought	Hans Vercauteren (tekst Robert Louis Stevenson uit 'the Children's Garden of Verses)
How to entertain your guests at a dinner themed dinner (with dinner themed riddles) CREATIE	Lente Verelst
Unheimlich	Koen Severens
Schuif aan – schuif af CREATIE	Luc Bataillie
Ceremonie	Dirk Veulemans
Poïèma	Annelies Van Parys (tekst: Sappho fragment 94)
Sons Croisés	Joris De Laet
Wat Prometheus betreft	Koen Severens (tekst: Elvis Peeters)
L'Examen de Minuit	Bart Verstraeten (tekst: Charles Baudelaire uit 'les fleurs du mal')
Selectie uit '20 French Songs'	Mike Svoboda (tekst: Erik Satie uit 'Sports et Divertissements')

Teksten

(Bij Young Night Thought- Hans Vercauteren)

Robert Louis Stevenson – Children's Garden of Verses: Young Night Thought (1885)

All night long and every night,
When my mama puts out the light,
I see the people marching by,
As plain as day before my eye.

Armies and emperor and kings,
All carrying different kinds of things,
And marching in so grand a way,
You never saw the like by day.

So fine a show was never seen
At the great circus on the green;
For every kind of beast and man
Is marching in that caravan.

As first they move a little slow,
But still the faster on they go,
And still beside me close I keep
Until we reach the town of Sleep.

(Bij Poëma- Annelies Van Parys)

Sappho: fragment 94 (6^e eeuw v.c.) (Engelse vertaling door Anne Carson)

[]

I simply want to be dead.

Weeping she left me

with many tears and said this:

Oh how badly things have turned out for us.

Sappho, I swear, against my will I leave you.

And I answered her:

Rejoice, go and

remember me. For you know how we cherished you.

But if not, I want

to remind you.

]and beautiful times we had.

For many crowns of violets

and roses

]at my side you put on

and many woven garlands

made of flowers

around your soft throat.

And with sweet oil

costly

you anointed yourself

and on a soft bed

delicate

you would let loose your longing

and neither any [] nor any

holy place nor

was there from which we were absent

no grove [] no dance

]no sound

[]

(Bij Wat Prometheus betreft-Koen Severens)

Elvis Peeters: Wat Prometheus betreft

Wat leerden ons de goden?
Het geloof en verder niets.
Uit de hoogte? Uit de diepte?
Wie zal het zeggen?

Elk verhaal verraadt de mond die het vertelt.
Niet het vuur, maar hoe het te bewaren.
Niet de dood, maar hoe hem overleven
Medelijden heb ik niet.

Ik ben geboren uit een vrouw.
Zoals zovelen.
Mijn aandacht hou ik bij de grond onder mijn voeten
Want ik benijd eerder de mollen dan de goden.

Met mijn eigen handen heb ik mijn geliefde gestreeld.
Met mijn eigen handen de aarde opgegraven.
Met mijn eigen handen het varken van mijn tevredenheid gekeeld.
Er is gezegd: ik zal je tonen
Angst in een handvol stof.

Ik heb alleen de stem gehoord maar nooit de hand gezien die toonde.
Wie geen graan heeft voor een brood of geen aarde voor een huis
Dient het vuur slechts als verschrikking
Stof zijt gij en as en tot stof en as zult gij weerkeren.

Hier is een mens en leven aan voorafgegaan.
Een tocht langs boerderijen, bordelen en een steenkoolmijn.
Wil je vuur? Ik zal t'je tonen.
Wil je licht? Ook dat zal ik je tonen.

De eenzaamheid als een brug opgehaald recht op in zijn borst.
Hij krabde het vernis van de dagen,
Maar niemand wou hem geloven.
Hij zocht. Niet de lever van een God maar het hart van een mens.
Hij vond niet de eeuw'ge arend maar een toevallige zwerm kraaien.
Hij sloot zijn ogen en liet ons het licht.

Hij zei mij Wil je vuur? Ik zal t'je tonen.
Wil je licht? Ook dat zal ik je tonen op dit linnen.

(Bij L'Examen de Minuit- Bart Verstraeten)

Charles Baudelaire: Les fleurs du mal: L'Examen de Minuit (1868)

La pendule, sonnant minuit,
Ironiquement nous engage
A nous rappeler quel usage
Nous fîmes du jour qui s'enfuit :
- Aujourd'hui, date fatidique,
Vendredi, treize, nous avons,
Malgré tout ce que nous savons,
Mené le train d'un hérétique ;

Nous avons blasphémé Jésus,
Des Dieux le plus incontestable !
Comme un parasite à la table
De quelque monstrueux Crésus,
Nous avons, pour plaire à la brute,
Digne vassale des Démons,
Insulté ce que nous aimons
Et flatté ce qui nous rebute ;

Contristé, servile bourreau
Le faible qu'à tort on méprise ;
Salué l'énorme Bêtise,
La Bêtise au front de taureau ;
Baisé la stupide Matière
Avec grande dévotion,
Et de la putréfaction
Béni la blafarde lumière ;

Enfin, nous avons, pour noyer
Le vertige dans le délire,
Nous, prêtre orgueilleux de la Lyre,
Dont la gloire est de déployer
L'ivresse des choses funèbres,
Bu sans soif et mangé sans faim !...
- Vite soufflons la lampe, afin
De nous cacher dans les ténèbres !

(Bij Selectie uit '20 French Songs' - Mike Svoboda)

Erik Satie: Sports et Divertissements (1914)

3. La comédie italienne

Scaramouche explique les beautés de l'état militaire.
On y est fortement malin, dit-il.
On fait peur aux civils.
Et les galantes aventures !
Et le reste !
Quel beau métier !

4. Le réveil de la mariée

Arrivée du cortège.

Appels.

Levez-vous !

Guitares faites avec de vieux chapeaux.

Un chien danse avec sa fiancée.

7. Le Yachting

Quel temps!

Le vent souffle comme un phoque.

Le yacht danse!

Il a l'air d'un petit fou.

La mer est démontée.

Pourvu qu'elle ne se brise pas sur un rocher.

Personne ne peut la remonter.

- Je ne veux pas rester ici,

dit la jolie passagère.

Ce n'est pas un endroit amusant.

J'aime mieux autre chose.

Allez me chercher une voiture. -

10. Le Golf

Le colonel est vêtu de "*Scotch Tweed*" d'un vert violent.

Il sera victorieux.

Son "*caddie*" le suit portant les "*bags*".

Les nuages sont étonnés.

Les "*holes*" sont tout tremblants:

Le colonel est là!

Le voici qui assure le coup : son "*club*" vole en éclats!

14. Le Pique-nique

Ils ont tous apporté du veau très froid.

Vous avez une belle robe blanche.

- Tiens! Un avion!

Mais non: c'est un orage.

17. Le Traîneau

Quel froid!

Mesdames, le nez dans les fourrures.

Le traîneau file.

Le paysage a très froid et ne sait où se

mettre.

19. Le Feu d'Artifice

Comme il fait noir!

Oh! Un feu de Bengale!

Une fusée!

Une fusée toute bleue!

Tous admirent.

Un vieillard devient fou.
Le bouquet!

20. Le Tennis

Play?
Yes!
Le bon serveur.
Comme il a de belles jambes!
Il a un beau nez.
Service coupé.
Game!

Toelichtingen

(bij Ceremonie – Dirk Veulemans - 2022)

Deze compositie bestaat uit een 8-kanaals weergave vanaf audio-drager en duurt 8 min 23 s.

Perceptieve resonantie: Tijdens recent klankonderzoek in de mij reeds lang vertrouwde FM (frequentie modulatie) synthesesetechniek, raakte ik gefascineerd door langzame veranderingen van spatiale FM klanken. Die traagheid, gecombineerd met een zekere eenvoud, brachten mij in een toestand die ik zou beschrijven als een "perceptieve resonantie". Een resonantie met de eigenschappen traagheid en eenvoud. Een merkwaardige toestand van alertheid gemengd met rust. Deze toestand wordt vreemd genoeg niet onderbroken wanneer in deze compositie het klankbeeld plots helemaal omslaat.

Ceremonie: Sommige elementen uit de gebruikte klanken doen me denken aan klanken die ik hoorde bij een vuurceremonie die ik in 2019 toevallig in een tempel in Nikko (Japan) meemaakte. Zowel het klank-aspect van die ceremonie als de uitvoering ervan, hebben bij mij een sterke indruk nagelaten. Die perceptieve resonantie, samen met deze ceremonie-ervaring verklaren de naam van deze compositie waaraan later nog een tweede deel zal toegevoegd worden.

D.V.

(bij Sons Croisés – Joris De Laet – 2015 revisie 2024)

Tijdens mijn samenwerking met Leo Verheyen, die 45 jaar geleden begonnen is, heb ik zijn klankenwereld als trombonist goed leren kennen. Toen hij in 2015 70 jaar werd wilde ik hem verrassen met een nieuwe compositie. Ik ben dan naar hem toegegaan en gevraagd om enkele klankcellen te spelen die ik op papier had voorbereid. Gezien zijn fysieke toestand op dat moment mocht hij die voorzichtig uitvoeren, toonvast maar zonder speciale effecten. Die klankcellen werden opgenomen en zouden dienen als klankmateriaal voor een nieuw werk.

Hij had toen geen idee dat ik de compositie voor zijn verjaardag had gepland.

In mijn studio heb ik daar dan twee octofone composities mee gerealiseerd.

Een deel bestaat uit de opgenomen tromboneklanken, die ik in mijn studio dynamisch aanpaste, en monteerde op de gepaste tijdstippen. Het andere deel was elektroakoestisch en geïnspireerd op gefantaseerde indrukken van zijn klepperende attributen, kleurveranderingen en andere uitvoeringseffecten die specifiek waren voor zijn speelwijze in de experimentele muziek, en die ik me nog goed herinnerde uit onze vroegere samenwerking.

Daardoor heeft de titel een dubbele betekenis..

Het stuk is een fantasie, over enerzijds de kruisbestuiving tussen een gangbare speelwijze op trombone en in de verbeelding ontstane elektroakoestische effecten. Anderzijds speelt het geheel zich af in een afgebakende en mobiele ruimtelijkheid., waarin de corresponderende klanken elkaar kruisen.

De opeenvolgende klankcellen zijn in partituur gebracht en worden vandaag live geïnterpreteerd door trombonist Joren Elsen, wat voor een toegevoegde dimensie zorgt.

JdL